

[Elsa-Merete Ross.]

påstanden om, at København var udbygget, har borgmester Urban Hansen jo nu fundet arealer frem og mener at kunne bygge ca. 30.000 lejligheder. Jeg håber, det vil medføre, at man skaffer de medborgere, der nu bor i kolonihavehuse i Sydhavnen og på Amager, ordentlige boligforhold. Det er uforvarsomt at lade folk bo i disse kolonihavehuse, især om vinteren. Hidtil har vi affundet os med forholdene, fordi vi ikke havde andre boliger at tilbyde dem. Ikke mindst i denne kulde føler jeg mig meget beskæmmet over, at disse forhold stadig eksisterer.

Vi må i endnu stærkere grad gå over til mere arbejdsbesparende byggemetoder og byggeformer og i højere grad end hidtil sørge for at uddanne og anvende den arbejdskraft i byggeriet, som vi har, på den mest hensigtsmæssige måde. Inden for industrien er der sket en stadig forbedring og billiggørelse af varerne på grund af masseproduktion, rationalisering og mekanisering. Hvis en produktionsforøgelse skal opnås, må byggeriet også gennemgå en industrialisering. Den skal ikke alene omfatte en overgang til større fabriksmæssig fremstilling, men også ske i form af virkelig gennemført planlægning af produktionsprocessen, en nøje og stadig ledelse af arbejdsgangen, udnyttelse af gentagelsesprincippet og overgangen til fælles boligenheder. Ved bedre planlægning, så håndværkerne ikke skal vente på hinanden og materialerne er for hånden i rette tid, vil både tid og penge kunne spares. Ved anvendelse af ensartede måleenheder og standardiserede dele i byggeriet skulle det være muligt at foretage en betydelig industrialisering med bibeholdelse af mange små og mindre byggevirksomheder.

Typehuse har vakt stor interesse. Det lille typehus er i pris overkommeligt. Konstruktion, materialeforbrug, prisberegninger er udarbejdet i detaljer, så den mindre håndværker kan opføre det overalt i landet og derved også få gavn af rationaliseringen. I den økonomiske oversigt står der, at der ved den nærmere udformning af rammeplanen er lagt vægt på, at de bestræbelser, der allerede er i gang for rationalisering gennem montagebyggeri, opførelse af typehuse i større serier o. lign., fremmes. Jeg vil

gerne vide, om det betyder, at man i særlig grad vil give igangsættelsestilladelse til disse former for byggeri for derved at give et incitament til at gå i gang med disse nyere former for byggeri.

Fra radikal side har vi flere gange tidligere peget på, at det ville være stærkt produktionsfremmende, hvis man kunne mildne de skarpe faggrænser, der i høj grad er medvirkende til at fordyre og forsinke byggeriet. Større smidighed i faggrænserne både i forholdet mellem de forskellige faglærte grupper indbyrdes og i forholdet mellem disse og de ufaglærte ville få den givne arbejdskraft til at række længere.

Går man over til nye former for byggeri, burde en gennemgang af hele priskurantområdet tages op til undersøgelse af organisationerne. Mange af de gældende løn- og prisfastsættelser har deres rod i arbejdsprocesser, som ikke svarer til, hvordan arbejdet udføres nu, og de medvirker til at gøre nybyggeriet dyrere, end det burde være. Kontorchef Per Kirstein har peget på, at man burde overveje, hvorledes hele den faglige uddannelse i byggeriet kan omformes, så den bedre svarer til den tekniske udvikling og den fremherskende byggeteknik og på den måde kan være med til at fremme produktivitet og faglig bevægelse. Når de tekniske skolers undervisning af faglærte ophører i 1964 på grund af, at centralskoler tages i brug, var der så ikke mulighed for at anvende dem til uddannelse af de ufaglærte? Jeg henstiller, at et hurtigt arbejdende udvalg bliver nedsat til en klaring af de spørgsmål, kontorchef Kirstein peger på.

Jeg tror, den almindelige lejer er temmelig ligeglad med, om det sociale eller det private byggeri har bygget hans lejlighed, når blot han får en lejlighed og til en leje, som er rimelig. Oprindeligt tænkte man sig en konkurrence mellem de to foretagender. Jeg mener, der er behov for begge former for byggeri.

Stort set kan det vel siges, at de almennyttige boligselskaber har særlige boligsociale opgaver, specielt for familier med børn, der ikke ønsker eller ikke magter at bygge eget hus. De skal virke prisregulerende på boligmarkedet ved deres lejefastsættelse, og de skal gå i spidsen for højnelse af boligstandarderne i udlejningsbyggeriet.